

کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی

سکینه گنج‌خانلو^۱، مریم علیزاده^{۲*}

۱. طلبه سطح سه، رشته تفسیر علوم قرآنی حوزه علمیه زینبیه استان البرز، البرز، ایران

s.farhadi_ch@yahoo.com

۲. دکتری مدرسی معارف اسلامی و مدرس، گروه قرآن و متون اسلامی، دانشکده معارف اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول).

p.w1990jan@gmail.com

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۰/۱۰/۱۲]

تاریخ دریافت: [۱۴۰۰/۷/۱۲]

چکیده

کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی از دلایل مهم و تأثیرگذار بر جامعه و خانواده و به‌خصوص اقتصاد جامعه و خانواده هستند و توجه به اصول حاکم بر شخصیت زن، خاستگاه و منشأ تمایز بین کارکرد در اقتصاد مقاومتی زن و مرد نیز تفاوت‌های زیستی، رفتاری و اقتصادی و همچنین تفاوت‌های تشریحی سبب می‌شود که در اندیشه دینی با وجود آنکه اشتغال به‌عنوان یک حق برای زنان محسوب می‌گردد، ولی هرگز به‌عنوان یک تکلیف اقتصادی بر ایشان تحمیل نمی‌شود. آن‌ها با ایجاد نگرش‌های اقتصاد مقاومتی می‌توانند زمینه‌ساز خانواده و جامعه سالم و پرطراوت و به دور از بدی‌ها باشند در این مقاله با استفاده از شیوه اسنادی تلاش داریم، به پیامدهای کنش‌های اقتصادی، در محقق شدن سبک زندگی اسلامی و نیل به اقتصاد مقاومتی و دگرگونی در خانواده، پرداخته شود که نخست زن و خانواده و جامعه و اقتصاد مقاومتی را تعریف کرده و در ادامه به آثار غیرقابل‌انکار زنان چه از نگاه مثبت و چه از نگاه منفی موضوع توجه می‌شود و درنهایت با توجه به یافته‌ها تلاش می‌شود که روند تغییرات در آینده با تأکید بر اقتصاد مقاومتی احصاء گردد.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، زنان، خانواده، فرهنگ‌سازی، رشد اقتصادی

۱- مقدمه

اهمیت نهاد خانواده و تأثیر زنان بر اقتصاد جامعه پرداختن به موضوع «کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی»، دارد. نهاد مقدس خانواده، رکن اساسی اجتماع انسانی و محل به وجود آمدن فرهنگ‌های گوناگون است. نخستین شرط داشتن جامعه‌ای سالم و پویا و بانشاط، داشتن خانواده سالم و پویا و همیشگی و با نگرش اقتصاد مقاومتی است. بدون زن و خانواده، نه تنها هویت انسانی آدمی از بین می‌رود، بلکه همه‌ی تلاش‌های فردی و اجتماعی و گروهی نیز بی‌ثمر و ناکام خواهد ماند. وقتی که صحبت از کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی است. اگر تفکر نادرستی در مورد زنان وجود داشته باشد، هم خانواده و هم جامعه با مشکل اساسی برخورد می‌کنند. پس هم خود بانوان باید نسبت به موضوع زن و مادر از نظر اسلام، دارای اطلاع کافی و وافی باشند تا بتوانند با توکل بر خداوند متعال و تکیه به نظر والای اسلام، از حق خود به طور کامل و تام دفاع کنند و همچنین همه اشخاص جامعه در کشور اسلامی ایران باید بدانند که نظر اسلام در مورد زن و مادر، حضور زنان در میدان‌های گوناگون زندگی، نقش و جایگاه زنان در خانواده و جامعه مثبت است. هر چند بر نقش و جایگاه تربیتی آن‌ها تأکید دارد (کریمی‌موقاری، نظیفی نایینی و عباس‌پور، ۱۳۹۲).

طبق نظر کارشناسان در تعریف اقتصاد مقاومتی، ضرورت مقاومت برای رد کردن فشارها و عبور از سختی‌ها برای رسیدن به نقاط مثبت ملی نیاز است. طبیعتاً از انسان انتظار کامل شدن می‌رود و اگر سکون بر دوره‌ای از تاریخ آدمی حاکمیت دارد و بدون تردید مشکلاتی در مقابل رشد آنها وجود دارد.

زنان می‌توانند در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی سهم بوده و با تحصیل آموزش در ابعاد گوناگون از جمله در بالا بردن سطح تولید و بهره‌وری بیشتر از نظر اقتصادی و رشد و پیشرفت کشور نقش مهمی داشته باشند. اگرچه بانوان به دلیل وظایف خانوادگی کمتر دارای اشتغال بیرونی هستند، این امر مانعی برای نقش‌آفرینی آنان در اقتصاد مقاومتی نیست. یکی از مشکلاتی که زنان در همه جوامع با آن درگیر هستند، مسئولیت پرورش فرزندان و اداره امور خانه هست؛ و همچنین زمانی را که می‌توانند در شغل خود صرف نمایند محدود هست. ما در این کوتاه به نقش و جایگاه زنان مسلمان ایرانی در اقتصاد مقاومتی، اشاره می‌کنیم.

۱-۲- اهمیت و ضرورت

وقتی یک تکانه در اقتصاد رخ می‌دهد، اقتصاد ما چند نوع رفتار می‌تواند از خود نشان دهد. اگر مدل اقتصاد ما منبعث از نظریه‌های مقاوم‌سازی نباشد تکانه می‌تواند عملکرد ما را تضعیف کند؛ همچنین اگر این تکانه خیلی زیاد باشد چه‌بسا اقتصاد ما نتواند آن را در خود هضم کند و شرایط اقتصادی ما را بسیار بدتر کند و چه‌بسا رشد اقتصادی ما را منفی کند اما اگر اقتصاد ما مبتنی بر نظریه‌های اقتصاد مقاوم باشد قطعاً می‌تواند این تکانه را در خودش هضم کند و به حالت پایدار قبلی بازگردد.

در یک بنگاه اقتصادی تولیدی، اگر در مسیر خط تولید به دلیل یک اشکال فنی در یکی از ماشین‌آلات، خط تولید متوقف شود؛ در این صورت قطعاً در عرضه محصول و تعهدات آن بنگاه نسبت به مشتریان نیز خلل وارد خواهد شد؛ لذا اگر این بنگاه اقتصادی مدل کسب‌وکار خود را بر اساس مدل مقاومتی طراحی کرده باشد، می‌تواند تأثیرات منفی این تکانه‌های ناخواسته را در کسب‌وکار خود به حداقل برساند، اما در غیر این صورت صدمات زیادی خواهد دید.

۱-۳- پرسش پژوهش

این است که کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی چیست؟ و نقش زنان در اقتصاد مقاومتی چیست؟

۲- مرور مبانی نظری و پیشینه

مقالاتی که در این زمینه، می‌توان به آن‌ها اشاره کرد عبارتند از: مقاله آذری موفق (۱۳۸۵) با عنوان نقش زنان در فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی که در این مقاله نقش زنان در شکل‌گیری فرهنگ اقتصادی مطلوب با توجه به مفاهیم موجود در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، بررسی شده است. یافته‌ها بیانگر آن است که با بهسازی و ارتقاء فرهنگ مصرفی زنان، تولیدگرایی نیز در میان ایشان افزایش می‌یابد. اصلاح فرهنگ مصرفی و افزایش روحیه تولیدگرایی، زمینه‌ساز توسعه اقتصادی بوده و این با اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی همسو هست.

مقاله دیگری که می‌توان در این زمینه یاد کرد، از بیدی و بیدی (۱۳۹۵) با عنوان جایگاه زن در اقتصاد مقاومتی است. در این مقاله آمده است که زن به‌عنوان رکن اصلی خانواده سهم بسزایی را در تربیت نیروی انسانی دارد، در سیره ائمه اطهار% تعیین و توسعه الگوی صحیح مصرف در خانواده اثر مهمی بر اقتصاد آن می‌گذارد و زن به‌عنوان ضابط و مجری در تحقق این امر از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. امروزه عرصه فعالیت زن از این محدوده فراتر رفته و به‌عنوان نیروی اصلی و مهم دو چرخه تولید با نقش‌آفرینی در مشاغل مختلف مطرح می‌شود و این امر نه تنها در واحد کوچک اقتصاد خانواده بلکه بر اجتماع بزرگ‌تر یعنی اقتصاد مقاومتی در سطح جامعه اثری مستقیم و فراگیری را دارد.

واعظزاده (۱۳۹۵) در مقاله‌ای به بررسی نقش زنان در اقتصاد مقاومتی پرداخته است. نتایج بیان‌کننده آن است که در ایران واژه اقتصاد مقاومتی اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۹ مطرح گردید. در این دیدار ایشان اقتصاد مقاومتی را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل آمادگی کشور برای جهش و فشار اقتصادی دشمنان معرفی نمودند. زنان به‌عنوان مدیران سبد دارایی و مصرفی خانواده‌ها، با گام برداشتن در جهت ارتقای اقتصاد خانواده، نقش مهمی را در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی بازی می‌کنند. از آنجا که یکی از مشخصه‌های اقتصاد مقاومتی بحث استفاده از کالاهای داخلی است. لذا نقش زنان جامعه به‌عنوان مدیران سبد دارایی خانواده پررنگ است. هم‌چنین بحث محدودیت‌هایی که در سرمایه‌گذاری خانواده‌ها مطرح است، باعث شده که با آن محدودیت‌ها بحث مدیریت اقتصادی زنان بیشتر به چشم آید. اگر دقیق شویم، در این که یک اجتماع چگونه شکل می‌گیرد و جمعیت به چه طریقی پراکندگی خودش را شکل می‌دهد، درمی‌یابیم که عوامل انسانی و موقعیت‌هایی که در یک منطقه جغرافیایی وجود دارد، از عوامل تأثیرگذار بر این قضیه است. بیشترین عاملی که در این تغییرات نقش‌آفرینی می‌کند، چیزی است که در مقاطع زمانی می‌تواند تغییراتی را در خواسته‌های اقتصادی مالی و اجتماعی ایجاد کند و آن مجموعه‌ای از عناصر فرهنگی است که بر یک جامعه وارد می‌شود و نباید از یاد برد که پایه و اساس بحث فرهنگ و فرهنگ‌سازی در خانواده شکل می‌گیرد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که نقش زنان در زمینه اقتصاد مقاومتی بسیار مهم بوده و برنامه‌ریزی‌های لازم باید با فرهنگ‌سازی از بطن اولین جامعه که همان کانون خانواده است و به دست پر توان بانوان صورت پذیرد.

بهرامی (۱۳۹۹) در مقاله خود با عنوان بررسی نقش زنان در تحقق مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی آمده است، فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال زنان نیز در کنار امر بس خطیر مدیریت خانه و خانواده از مؤلفه‌های پایدار توسعه اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شود. حضور فعال و تعیین‌کننده زنان در جامعه اسلامی در رونق اقتصادی و توسعه فرهنگی و سیاسی نقش آفرین می‌باشند. زنان در عین حال که از مقام معنوی، مادری، همسری و ... خویش نباید غافل باشند. به‌عنوان نقش مکمل و هم‌پای آقایان نیز می‌توانند برای موفقیت در عرصه تولید تلاش نمایند و اقتصاد مقاومتی را تحقق بخشند.

در مقاله خزعلی و آیت‌اللهی (۱۳۹۹) با عنوان بررسی نقش و ابعاد تأثیرگذاری زنان در اقتصاد مقاومتی هدف کلی شناسایی نقش‌های زنان در ابعاد مختلف اقتصاد مقاومتی، چگونگی تأثیرگذاری آن‌ها و تولید محتوای آموزشی و ترویجی در مسیر گفتمان‌سازی و استفاده از ظرفیت زنان در عرصه اقتصاد مقاومتی است.

بر اساس بررسی‌های انجام‌شده، تاکنون تحقیقی در زمینه «کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی» صورت نگرفته و این مقاله، نخستین مقاله‌ای است که در این زمینه، به‌شمار می‌آید که کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی و محقق شدن اقتصاد مقاومتی، مقصود کند کردن استفاده خانواده و ... را بررسی می‌کند.

۳- روش‌شناسی

شیوه تحقیق متناسب با موضوع اصلی، کیفی و از نوع توصیفی-تبیینی است. برای جمع‌آوری اطلاعات از روش فیش‌برداری و مطالعه منابع کتابخانه‌ای استفاده شده است؛ به این منظور منابع موجود مربوط به موضوع بحث شناسایی و به روش فیش‌برداری، اطلاعات مورد نیاز جمع‌آوری شده، سپس با توجه به مبانی نظری بحث به توصیف و تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شده است که مراحل آن شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱- شناسایی منابع موجود و فیش‌برداری مطالب مربوط به موضوع؛
- ۲- مطالعه و بررسی دقیق کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی؛
- ۳- توصیف و تحلیل اطلاعات به دست آمده پیرامون بررسی کارکرد زنان در اقتصاد مقاومتی؛
- ۴- نتیجه‌گیری با دقت نظر بدون قضاوت و داوری مغرضانه و شخصی.

۴- یافته‌ها

۴-۱- نقش بانوان در تحقق شاخصه‌های اقتصاد مقاومتی

۴-۱-۱- نهادینه کردن اقتصاد مقاومتی

تولید و بقای نسل و تربیت نیروی انسانی و کارآمد مورد نیاز جامعه و اجتماع، یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین اهداف تشکیل خانواده هست و پیشرفت و رشد اقتصادی کشور اسلامی ما نیز در گروی وجود نیروی کار فعال و تحصیل‌کرده و متعهد است، بنابراین یکی از دلایل تأثیرگذار در پیشرفت اقتصادی کشور همین سرمایه‌های انسانی و نیروی کار فعال و تحصیل‌کرده و متعهد است که در خانواده‌ها و به خصوص توسط زنان تربیت می‌شوند. خانواده به‌عنوان اولین پایگاه و مدارس، دومین پایگاه تربیت و پرورش منابع انسانی و اقتصادی و سیاسی و فرهنگی و ... کشور محسوب می‌شوند و به همین دلیل جامعه باید با تقویت نهاد خانواده، زمینه پیشرفت اقتصاد مقاومتی کشور را آماده سازد. زنان به‌عنوان عامل پرورش و رشد نیروی کار فعال و تحصیل‌کرده و متعهد، در جریان بهره‌وری و تولید ناخالص ملی نقش دارند و این ارزش‌افزوده با سرمایه‌گذاری در داده تا علوم، اندیشه‌ها و سواد و مهارت‌های زنان محقق خواهد شد. در محقق شدن تأثیر بانوان شاغل، در اقتصاد مقاومتی، نباید مانند غرب برای محقق شدن پیشرفت مادی و دنیایی به بانوان به‌عنوان یک نیروی کار ارزان و کم درآمد نگاه کرد؛ اقتصاد مقاومتی، یک نظام اقتصادی هماهنگ با سیاست‌ها و تدابیر کلان سیاسی و امنیتی و اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی و ... نظام اسلامی برای مقاومت و ایستادگی در برابر تخریب‌های نظام سلطه علیه ما است و منظور از این نوع اقتصاد یک اقتصاد پویا و همیشگی است، بر همین اساس همه اعضای جامعه حتی بانوان شاغل هم بدون در نظر داشتن قید جنسی، در محقق شدن و اجرا کردن اقتصاد مقاومتی باید سهیم باشند (رجاییان و باقرپور، ۱۳۹۴)؛ زنان نیز در این مسیر در سه حوزه خانواده و جامعه می‌توانند کارآمد و اثرگذار واقع شوند و از راه ظرفیت‌های وجودی خودشان، چندین حوزه را مدیریت و تدبیر کنند. از یک طرف در خانواده با در نظر گرفتن مدیریت و تدبیر مصارف خانگی، فرهنگ‌سازی خرید و ... می‌توانند حتی بیش از مردان تأثیرگذار بر اقتصاد مقاومتی واقع شوند و در جامعه نیز باید گفت بخش عمده‌ای از تولید ملی و بالا بردن پیشرفت

تولید کشور بر عهده مردان است و حمایت از تولید ملی و استفاده آن در جامعه بر عهده بانوان است، در اصل در اقتصاد مقاومتی همانند نظرات اقتصاد غرب، زنان به‌عنوان ابزاری و ملعبه‌ای برای افزایش تولید به‌شمار نمی‌آیند، بلکه وجود آنان به شکلی غیرمستقیم در معادلات افزایش و توسعه تولید، نقش و جایگاه آفرین و مهم است.

زنان در اقتصاد خانواده نقش و جایگاه کلیدی و مؤثری دارند و نمونه‌ی استفاده خانواده را مدیریت می‌کنند. هر چقدر خانواده نقش و جایگاه‌های سنتی خود را ایفا کند نقش و جایگاه زنان پرننگ‌تر خواهد بود و زنان ایرانی نیز در اقتصاد خانواده و مدیریت اقتصادی نقش و جایگاه مهمی دارند (کریمی‌موقاری و همکاران، ۱۳۹۲). استفاده کالای داخلی و ترجیح آن به کالای خارجی اقدام مهمی است که می‌تواند توسط زنان انجام شود و آنها در این رابطه مسئولیت مهمی دارند. اگر کمپینی از سوی زنان ایرانی در خصوص خرید کالای داخلی شکل بگیرد و این موضوع تبدیل به شعار همه‌گیر بین زنان ایرانی شود می‌توان از تولید داخلی و اقتصاد مقاومتی حمایت کرد.

۴-۱-۲- تأثیر در زمینه‌های تولید و بهره‌وری

زنان می‌توانند از دو راه در تقویت بخش اقتصاد مقاومتی بسیار تأثیرگذار باشند، نخست در حوزه تولید و دیگری در حوزه استفاده. یکی از وظایف مردم جامعه اسلامی ما، مدیریت استفاده است و جلوگیری از اسراف و صرفه‌جویی است؛ سرانه استفاده در کشور اسلامی ما در مقایسه با کشورهای برابر با ما و یا پیشرفته بسیار بالاست و به مقدار چند برابر رسیده است و سرانه تولید ما از شاخصه متوسط جامعه جهانی کم‌تر است. کشوری که می‌خواهد در مقابل دشمنان خود بایستد، باید سرانه استفاده‌ی به مراتب پایین‌تر از سرانه تولید داشته باشد و ایران زمین می‌تواند با پیشرفت واحدهای اقتصادی بخش خصوصی تهدیدات دشمن را خنثی کند؛ و این امر میسر نمی‌شود مگر این که بسیج همگانی در این رابطه وجود داشته باشد و یکی از پایه‌های محقق شدن این مقصود، زنان یک خانواده هستند که نقش و جایگاه اساسی در این زمینه دارند (زندگی، دامن‌کشیده و مرادحاصل، ۱۳۹۱).

یکی از مهم‌ترین نکته‌ها، اصلاح سبک زندگی است که اگر در سطح کلان بررسی شود و در مسیر صواب قرار گیرد، قدم‌های مؤثری در راستای محقق شدن این شعار برداشته می‌شود. باید گفت بعد از ترسیم سبک زندگی اسلامی و متناسب با جامعه ایرانی و براساس نمونه‌ی حداقلی و حداکثری شریعت، خانواده‌ها می‌توانند در چارچوب نمونه‌ی اصلی که در واقع شاهراه اصلی (صراط) است مدل‌های گوناگون زندگی (سبیل) را به‌عنوان راه‌های فرعی متعدد انتخاب کنند. جامعه‌شناسی امروز درباره جایگاه استفاده در سبک زندگی حرف‌های جدی دارد و حتی بعضی از جامعه‌شناسان مدل زیست انسان و انتخاب‌گری او را بر اساس استفاده تعریف می‌کنند. مسلماً انتخاب‌گری اشخاص در زمینه‌های اقتصادی و استفاده کالا و مایحتاج زندگی موضع و بینش آنان را نسبت به جامعه و امور پیرامونی و حتی طرز تفکر و جهان‌بینی نشان می‌دهد (کریمی‌موقاری و همکاران، ۱۳۹۲).

۴-۱-۳- هدفمند کردن الگوی مصرف خانواده

نقش و جایگاه و تأثیر مهمی که زنان می‌توانند انجام دهند، مقصود کردن و غایتمند کردن استفاده خانواده است. بسیاری از محصولات و کالاهای موجود در بازار وارداتی هستند و خانواده‌ها نیاز خاصی زیادی به آن ندارند. زنانی وجود دارند که مدیریت و تدبیر اقتصادی خانواده را بر عهده دارند و می‌توانند از خرید این محصولات و کالاها جلوگیری کنند و آن را در جای مناسب و درست دیگری هزینه کنند.

تحقیقات بسیاری در جهان، در قسمت استفاده انجام شده است. در حوزه اقتصادسنجی، نقشه مدل استفاده انرژی اساساً بر استفاده عملی آنها متمرکز بوده است. داده‌ها اندکی از نمونه‌های استفاده انرژی در حوزه انرژی وجود دارد، در استفاده از وسایل برقی توجه

به شناخت آنان متفاوت است و نیازمند اطلاع از روش استفاده به‌منظور تعیین وسایل عملی در ارتقاء کنش در استفاده انرژی هست. بر پایه اجماع نظر دانشمندان علوم اجتماعی در روش استفاده انرژی مانند سایر کالاها، صرف نظر از کارآمدی فن و ... مانند بعد و ترکیب خانوار و چرخه زندگی توسط زنان، نقش و جایگاه تعیین‌کننده‌ای را شامل می‌شود.

رویکردهای کنش جمعی علی‌رغم آن که از پیچیدگی برخوردارند، کمتر به امتحان گذاشته شده‌اند. با وجود این، طی دهه اخیر مطالعات بسیاری در کشورهای گوناگون جهان انجام شده و استفاده انرژی و صرفه‌جویی در آن به‌عنوان یک سبک زندگی مورد تحقیق قرار گرفته شده است. اگر چه این مطالعات در کشورهای گوناگون به دلیل اهمیت موضوع، فراوانی پیدا کرده، اما این موضوع تاکنون کمتر در ایران مورد بررسی قرار گرفته است (رجاییان و باقرپور، ۱۳۹۴).

اطلاع دادن توسط زنان می‌کوشد وضعیت خاصی را که در حالت امروزه نامطلوب است، تغییر دهد. درزمینه استفاده انرژی سخن فوق بدین معناست که از اسراف بی‌رویه انرژی، به‌دست‌آمده از کنش‌های نادرست استفاده انرژی جلوگیری کند. برای رسیدن به این مقصود، فرض می‌شود که کنش‌های استفاده انرژی مخاطبان، تابع انگیزه‌های زیادی است؛ و چنانچه داده‌ها کافی به آن‌ها رسانده شود آن‌ها خود بر اساس داده‌ها جدید، تصمیم درست را می‌توانند بگیرند، برآیند نهایی این فرآیند تغییر کنش مردم خواهد بود، یعنی اشخاص باید عادت خود را درزمینه استفاده انرژی تغییر دهند.

۴-۱-۴- مدیریت دخل و خرج

یکی از شیوه‌هایی که زنان می‌توانند به اقتصاد مقاومتی یاری رسانند، بهینه‌سازی در حوزه نمونه‌ی استفاده دخل و خرج است. اگر در خانواده استفاده از محصولات و کالاها به وسیله مادر خانواده مدیریت و تدبیر نشود، اقتصاد خانواده و هم‌چنین جامعه دچار مشکل و اختلال می‌شود. زنان با استفاده از جایگاه خاص و ویژه که از لحاظ احساس‌ها و عطف‌ها در خانواده دارند، می‌تواند روی نمونه‌ی استفاده و بهینه‌سازی در حوزه استفاده و نظام اقتصادی خانواده و جامعه تأثیر مستقیم و غیرمستقیم داشته باشد.

نمونه‌ی استفاده در هر جامعه بخشی از نظام ارزشی حاکم بر آن اجتماع است که می‌تواند گوشه‌ای از هویت مردمان آن منطقه را بنمایاند. در واقع نمونه‌ی استفاده به خودی خود «هویت‌ساز» هست، اما در صورت انحراف از حالت مطلوب می‌تواند «هویت‌سوز» باشد. دلایل گوناگونی در این انحراف مؤثر هستند که منوط به مهندسی کشور، هدایت جامعه در مسیر درست و به‌سوی نمونه‌ی استفاده مطلوب است (برقی، قنبری، حجاریان و محمدی، ۱۳۹۰).

گفتنی است نمونه‌ی استفاده در کشورهای گوناگون بسته به فرهنگ‌ها مردمان آن منطقه متفاوت است و زنان آن سرزمین‌ها در این بحث مؤثر بوده‌اند. بدون تردید اصلاح الگوی مصرف در ایران زمین به معنای گسترش و اصلاح الگوی مصرف است. از طرفی، ایران زمین امروز نیازمند تولید ثروت است و محقق شدن این امر در قدم اول است. خط‌کش مدرج پیشرفت نشان می‌دهد که بین استفاده و تولید ثروت در یک جامعه ارتباط معکوس وجود دارد.

از نگاه دین اسلام تغییر در راستای جلوگیری از استفاده بی‌رویه مورد تأکید قرار گرفته است. این تأکید از آنجاست که رشد اقتصادی ایران زمین منوط به ارتقای بهره‌وری، عدم اسراف و استفاده درست از منابع ایران زمین است، چرا که ثروت‌های ملی مربوط به همه نسل‌هاست و نسل امروزی حق ندارد به‌گونه‌ای از این ثروت‌ها استفاده کند که جلوگیری از استفاده نسل‌آیندگان شود و یکی از این اشخاص تأثیرگذار مادران و زنان جامعه ایران زمین می‌باشند؛ که سبب ارتقای شاخص‌های زندگی و کاهش هزینه‌ها شده و زمینه‌ای را برای فرار از آسیب اقتصادی آماده می‌کند (نوفرستی، ۱۳۹۱).

اصلاح الگوی مصرف، نیازمند فرهنگ‌سازی پویا و همیشگی است و این خود نیازمند راهبردهایی است تا همه اشخاص جامعه الزام کنش‌های اصلاح استفاده را احساس کنند و به تدریج این اصلاح ارزشمند شده و به یک کنش پویا و همیشگی و نهایتاً به یک فرهنگ در تمامی میدان‌های استفاده تبدیل شود که یکی از مؤثرترین اشخاص در این زمینه مادران و زنان می‌باشند.

۴-۱-۵- خرید و استفاده کالای ایرانی و داخلی

تشویق به خرید و استفاده از محصول داخلی و حمایت از تولید ملی همواره یکی از مهم‌ترین تأکیدات مقام معظم رهبری بوده است. مادران و زنان ما می‌توانند برای رفع نیازهای روزمره خود از کالاهای و محصولات تولید داخل و ایرانی بهره ببرند. اگر مردم جامعه ما خرید کالا و محصولات ایرانی را با تقویت جوش ملی گره بزنند، آنگاه شیوه‌های اقتصاد مقاومتی خیلی ساده‌تر و راحت‌تر از قبل، به اجرا درمی‌آیند؛ به‌ویژه در شرایط فعلی که اقتصاد هر خانواده ایرانی تحت تأثیر تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی در خارج، در شرایط خاصی و ویژه‌ای قرار گرفته است و از همین رو است که ایده «اقتصاد مقاومتی» به درستی از سوی رهبر معظم انقلاب در زمینه تناسب با این شرایط بیان و مطرح شده است. لذا حرکت رو به رشد در راستای شعار تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی از جمله شیوه‌ها و راهبردهایی است که زنان می‌توانند با آن، قدم‌های بلندی را در راستای اقتصاد مقاومتی بردارند (علمی و روستائی- شلمانی، ۱۳۹۳).

زنان اسلامی باید از خلاقیت و ابتکارهای خود برای شکوفایی اقتصاد کشورهای اسلامی استفاده کنند و نقش و جایگاه آنها فقط محدود به کانون خانواده نباشد.

استفاده از کالای داخلی و ترجیح آن نسبت به کالای خارجی اقدام مهمی است که می‌تواند توسط زنان انجام شود و آن‌ها در این رابطه مسئولیت مهمی دارند. پویایی تولید داخلی درگرو خرید کالای ایرانی و داخلی است؛ بنابراین می‌طلبند زنان به این مؤلفه کلیدی بیشتر توجه کنند. هر قدر زنان با فرهنگ خرید کالای ایرانی آشنا باشند، به همان نسبت به چرخه اقتصادی جامعه کمک می‌شود. با اینکه حمایت مردم و به خصوص زنان کشور از تولیدات داخلی یکی از مهم‌ترین دلایلی است که می‌تواند به چرخه صنعت و اقتصاد کشور کمک کند و حتی نرخ بیکاری را جابه‌جا کند و خرید کالای داخلی نقش و جایگاه مهمی در رونق اقتصاد کشور دارد.

تغییر نگرش در استفاده از کالای ایرانی و حمایت از تولید داخلی یک ضرورت است که زنان می‌توانند در این زمینه راهبر باشند. برای اصلاح نمونه‌ی استفاده باید تولیدات داخلی را جایگزین محصولات خارجی کنیم و زنان و خانواده‌ها باید تصمیم بگیرند که برای تهیه وسایل منزل و جهیزیه فرزندان‌شان از کالاهای داخلی استفاده کنند نه اجناس خارجی.

نقش و جایگاه زن در اداره امور منزل از اهمیت خاصی برخوردار است و زنان به عنوان گرداننده اصلی خانه، استفاده بیشتری از وسایل منزل می‌کنند و به همین دلیل معمولاً انتخاب و خرید لوازم منزل با نظر بانوی خانه صورت می‌گیرد (زندگی و همکاران، ۱۳۹۱).

زنان در حمایت از تولید ملی نقش و جایگاه مهمی دارند. زنان در خانه نقش و جایگاه پررنگی را ایفا می‌کنند و اگر به سمت استفاده کالای داخلی گرایش پیدا کنند، می‌توانند این موضوع را برای سایر اعضای خانواده فرهنگ‌سازی کرده و به شکوفا شدن تولید ملی کمک کنند. زنان می‌توانند با اولویت قرار دادن اجناس ایرانی در سبد خرید خانوار به رونق تولید ملی کمک کنند. هم‌اکنون استفاده کالاهای خارجی در میان مردم کشور رواج یافته است. لذا باید به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی و فرهنگ‌سازی شود که مردم به استفاده کالای داخلی به ویژه در بخش لوازم خانگی گرایش پیدا کنند.

۴-۱-۶- فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی در خانواده و جامعه

داده‌هایی که برای اهداف اقتصادی به خانواده‌ها راه پیدا می‌کند، معمولاً از سوی بانوان انجام می‌شود و بنابراین هر یک از زنان جامعه از طریق خانواده خود می‌توانند بر حوزه استفاده جامعه خود تأثیر بسزایی بگذارند و در نتیجه می‌توان گفت یک‌سوی اقتصاد مقاومتی که بر حوزه استفاده می‌چرخد، وابسته به تفکرات اقتصادی مادران و زنان در جامعه است و می‌توان این چنین گفت که زنان در واقع نقش و جایگاه کلیدی و مهمی در استفاده بهینه و بجا از منابع و درآمدها را دارند. دسترسی به منابع مشکل و سخت و از دست دادن آنها سهل و آسان است؛ از این‌رو باید مدیر خانواده که بانوان هستند با ساماندهی و تدبیر درست و سالم و کارآمد بتواند بهترین انتخاب‌ها و گزینش‌ها را داشته باشند. اقتصاد مقاومتی جنگ‌افزار مؤثر در مقابل تحریم‌ها و جنگ اقتصادی دشمن است و این سلاح زمانی

تأثیرگذار است که مردم به‌خصوص مادران و زنان جامعه و مسئولان پایه‌های این رویکرد اساسی و مهم را بشناسند و در عمل به آن مقید باشند.

نخستین هشدارهای هوشمندانه مقام معظم رهبری در مسئله اقتصاد مقاومتی خیلی جدی گرفته نشد، مسئله‌ای که امروز تنها راه درمان این اقتصاد مریض است و مقام معظم رهبری با تدبیر ویژه خود سال‌ها قبل از کنشی عمیق اقتصاد ایران به آن اشاره کرده بودند. به هر حال این تومور بدخیم آنقدر جای خود را در بدنه کوچک اقتصاد ایران باز کرد که دیگر جایی برای این جسم ۴۰ ساله نماند. امروز اشتغال زنان وارد میدان جدیدی شده چراکه امروز بانوان تحصیل کرده و فعال اجتماعی ما در کنار انجام وظایف مادری و خانواده به عنوان یک عنصر مؤثر در بازارهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی وارد فعالیت شده‌اند. در حال حاضر ما معتقدیم شرایط جهان امروز سبب شده است تا بانوان زیادی بنا بر دلایل مالی خانوادگی و حتی با توجه به تحصیلات در بازارهای کار وارد شوند و اکنون این وظیفه ماست تا با جهت‌دهی و هدایت این گروه بتوانیم از تأثیرات آنان در محقق شدن اقتصاد مقاومتی بهره گرفت. امروز بانوان تحصیل کرده زیادی در حوزه مشاغل خانگی، صنعتی، کشاورزی، تولیدی و حتی بازرگانی وارد شده‌اند که مقصودشان جهت‌دهی به این فعالیت‌ها و رسیدن به اقتصاد مقاومتی است.

وی عنوان کرد اگر چه امروز فعالیت بانوان در منازل و ایجاد واحدهای تولیدی و کشاورزی در استان قزوین در واقع محقق شدن همان اقتصاد مقاومتی است، چرا که با حداقل بودجه‌ها مشاغلی ایجاد شده است که درآمدهای خوبی دارد و از سوی دیگر تولید ملی را رونق بخشیده است. اقتصاد مقاومتی به دنبال آن است که با کاهش وابستگی‌ها و تأکید بر مزیت‌های تولید داخلی و تلاش برای خودکفایی زمینه پیشرفت را مهیا سازد (نظامی‌وند چگینی و سرایی، ۱۳۹۱).

در این بین خانواده در جامعه به‌عنوان اولین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی در تربیت و پرورش منابع انسانی باید تقویت شود تا زمینه پیشرفت اقتصادی در کشور آماده گردد. زنان در خانواده به‌عنوان عاملان پرورش و رشد نیروی کار می‌توانند در جریان بهره‌وری و تولید ملی و انتقال فرهنگ اقتصاد مقاومتی نقش بسزایی داشته باشند.

۴-۱-۷- پیشگیری از تجمل‌گرایی

توسعه تجمل‌گرایی، آثار منفی بسیاری بر ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی و بر تمامی میدان‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... کشور دارد؛ اما زن می‌تواند نقش و جایگاه و وظیفه درست خود را بجا آورد تا خانواده و جامعه به این سمت میل نداشته باشد. در صورتی که اعضای خانواده و جامعه به دنبال تجمل‌گرایی باشند، هزینه‌های گزاف و اضافه‌ای را بر خانواده و جامعه تحمیل و بار می‌کنند و موجب خواهد شد هزینه‌های زندگی در جای مناسب خود به کار گرفته نشود، اگر خانواده نتواند پس‌انداز و ذخیره خوب و مناسبی را برای دوران سخت و بحرانی داشته باشد و همواره بر پدر خانواده جهت افزایش سرمایه و درآمد به هر وسیله‌ای، فشار وارد می‌شود. در واقع در چنین خانواده‌هایی زحمات پدر خانواده و سرمایه‌های ملی، بیهوده خرج می‌شود که مادران می‌توانند در این زمینه فرهنگ‌سازی کنند.

در سیستم اقتصاد خانواده، مسئولیت اقتصادی با مرد و کسب معاش بر عهده اوست، اما این مسئولیت مرد، نافی مسئولیت‌های زن در امور اقتصادی خانواده نیست و وظیفه زن، مدیریت اموال همسرش در داخل خانواده است. نمونه‌ی اسلامی از یک‌سو به مرد که مدیر اقتصادی خانواده است دائماً توصیه برگشاده دستی و آماده کردن آسایش و رفاه برای اعضای خانواده می‌کند و از سوی دیگر، به اعضای خانواده، به‌ویژه زن تاکید دارد که تعادل و میانه‌روی در استفاده را شیوه و سبک زندگی خویش سازند، از زیاده‌خواهی در امور غیرضروری و چشم و هم‌چشمی و تجمل‌گرایی بپرهیزد و با پدر خانواده همکاری کند.

تجمل‌گرایی در عصر کنونی به دلیل تهاجم فرهنگی غرب به کشورها خصوصاً کشورهای اسلامی، به پدیده‌ای همگانی میان زنان و مردان جوامع، به‌خصوص جوامع در حال رشد تبدیل شده است، از این‌رو در این میان، زنان جامعه به دلیل تفاوت‌های جسمی و روحی

و تمایل و گرایش بیشتر به زیبا جلوه کردن از این منظر، شاید بیشتر در معرض تجمل‌گرایی قرار دارند. البته به همین دلیل نیز اطلاع زنان جامعه نسبت به تبعات گسترده رواج تجمل‌گرایی در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی، نقش و جایگاه تعیین‌کننده‌ای در رفع این ضعف مذموم از خانواده و جامعه خواهند داشت. مهم‌ترین آثار این پدیده که در درازمدت سبب بروز مشکلات بسیار در خانواده‌های ایرانی خواهد شد، دور شدن زنان از نقش و جایگاه والای مادری و همسری و پیروی از مد و مدگرایی به صورت افراطی و منفی است و این یعنی از دست رفتن فرصت‌های ناب مادی و معنوی زندگی برای رشد و کمال علمی و معنوی زن. چنین زنی در شرایط سخت زندگی، به دلیل عادت به استفاده‌زدگی، نمی‌تواند با همیاری همسرش، مشکلات را رفع کند و فقط باعث فشار مالی و اقتصادی مضاعف به او خواهد شد، هم‌چنین مادری که توجه اصلی‌اش به ظواهر دنیاست، چگونه می‌تواند نمونه‌ی بالنده برای نسل آینده انقلاب اسلامی باشد (رجاییان و باقرپور، ۱۳۹۴).

در صورتی‌که اعضای خانواده به دنبال تجمل‌گرایی باشند، هزینه‌های نابجا و گزافی را به خانواده تحمیل می‌کنند؛ این مسئله منجر به این خواهد شد که هزینه‌های زندگی در جای مناسب خود صرف نشود و خانواده نتواند پس‌انداز مناسبی را برای مواقع بحرانی در آینده داشته باشد. در خانواده تجمل‌گرا و مدگرا، همواره چشم و هم‌چشمی وجود دارد، اشخاص هیچ‌گاه از وضعیت خود راضی نیستند و پدر خانواده بجای اینکه بخشی از وقت خود را در کنار اعضای خانواده باشد، مجبور است با مشغول بودن در چندین شغل و ساعات کاری زیاد، برخی خواسته‌های نابجای خانواده را برآورده کند. در چنین خانواده‌ای، نادیده گرفتن داشته‌ها و شکایت از نداشته تا کار هر روزه مادر و فرزندان است و به تدریج، پدر خانواده احساس پوچی و بی‌فایده بودن می‌کند و نسبت به ادامه زندگی، دلسرد می‌شود یا حتی گاهی کار پدر به تخلفات و مجازات مالی می‌کشد و با حذف او از کانون خانواده زمینه انحراف فرزندان آماده می‌شود.

۴-۱-۸- کارآفرینی

مقوله کارآفرینی به سرعت در حال توسعه است و کارآفرینی زنان موضوع خاص و مورد توجه سراسر جهان است. بسیاری از محققان معتقدند که فعالیت‌های کارآفرینی توسط زنان، نقش و جایگاه برجسته‌ای در سلامت اقتصاد ملت‌ها دارد. زنان در زمان کوتاهی توانستند با ورود به میدان کسب‌وکار دگرگونی‌های عظیمی در پیشرفت اقتصادی کشورها ایجاد کنند. چنانچه آمارها نشان می‌دهد، فعالیت‌های اقتصادی زنان ۲۵ تا ۳۵ درصد کل فعالیت‌های جهان را تشکیل می‌دهد (زندى و همکاران، ۱۳۹۱). مهم‌ترین انگیزه‌ها و اهداف زنان در کسب و کار، رضایت شغلی و کسب اعتبار و قدرت در جامعه و مهم‌ترین ویژگی آنان توفیق‌طلبی و خلاقیت است. زنان کارآفرین با شبکه اولیه ارتباطی، رابطه قوی دارند و دلایل و شرایط محیطی کشور، شرایط مساعد و سوق‌دهنده‌ای برای پیشرفت کسب و کار زنان محسوب نمی‌شود و زنان ایرانی در پیشرفت کارآفرینی با مشکلات محیطی جدی روبرو هستند. وقتی که سخن از کارآفرینی و اشتغال زنان و بانوان به میان می‌آید، تعداد زنان و بانوان کارمند به ذهن خطور می‌کند، در حالی که بالاترین میزان اشتغال به زنان و بانوان خود اشتغال و کارآفرین شهری و روستایی اختصاص دارد. پس یکی از مهم‌ترین شاخصه‌ها جهت سنجش درجه پیشرفت یک کشور، مقدار اهمیت و اعتباری است که زنان و بانوان در آن کشور دارا می‌باشند. ضرورت کارآفرینی زنان و بانوان را باید با افزایش و توسعه فرصت‌های شغلی بر اساس خلاقیت متبخر که بار فرهنگی و ارزشی تربیتی آن قابل کنترل است، پاسخ مثبت داد و از آنجا که زنان دارای طبع لطیف و مادرانه‌ای هستند، باید شغلی را انتخاب نمایند که برای آن از هر جهت آمادگی داشته باشند تا بتوانند با کارآفرینی در پیشرفت اقتصادی و فعالیت‌های اقتصادی مشارکت داشته باشند و مشکلی از سر راه اقتصاد کشور بردارند.

زنان در کشورهای رو به پیشرفت، امید اول برای ارتقای خانواده‌ها و رشد و پیشرفتی کشورهای خود محسوب می‌شوند. بهره‌مندی زنان کارآفرین در جوامع نه تنها سبب سودهای اقتصادی می‌شود، بلکه منافع اجتماعی و فرهنگی هم ایجاد می‌نماید. زنان به دلایل متعدد از جمله بیکاری و کاهش دستمزدها و نارضایتی از شغل قبلی، وارد کارآفرینی می‌شوند. چون کارآفرینی راهی برای برونرفت از بیکاری معمول است (علمی و روستائی‌شلمانی، ۱۳۹۳).

۵- بحث و نتیجه‌گیری

یکی از دلایل تأثیرگذار در پیشرفت اقتصادی کشور همین سرمایه‌های انسانی و نیروی کار فعال و تحصیل‌کرده و متعهد است که در خانواده‌ها خصوصاً توسط زنان تربیت می‌شوند. زنان ما می‌توانند از دو راه در تقویت بخش اقتصاد مقاومتی بسیار تأثیرگذار باشند، نخست در حوزه تولید و دیگری در حوزه استفاده. نقش و جایگاه و تأثیر مهم دیگری که زنان می‌توانند در آن نقش و جایگاه ایفا کنند، مقصود کردن و غایتمند کردن استفاده خانواده است. از دیگر شیوه‌هایی که زنان می‌توانند به اقتصاد مقاومتی یاری رسانند، بهینه‌سازی در حوزه استفاده دخل و خرج هست. مادران و زنان ما می‌توانند برای رفع نیازهای روزمره خود از کالاهای و محصولات تولید داخل و ایرانی بهره ببرند. اگر مردم جامعه ما خرید کالا و محصولات ایرانی را با تقویت جوش ملی گره بزنند، آنگاه شیوه‌های اقتصاد مقاومتی خیلی ساده‌تر و راحت‌تر از قبل، به اجرا درمی‌آیند. داده‌های که برای اهداف اقتصادی به خانواده‌ها راه پیدا می‌کند، معمولاً از سوی بانوان انجام می‌شود و بنابراین هر یک از زنان جامعه از طریق خانواده خود می‌تواند بر حوزه اقتصادی جامعه خود تأثیر به‌سزایی بگذارد و در نتیجه می‌توان گفت یک سوی اقتصاد مقاومتی که بر حوزه استفاده می‌چرخد، وابسته به تفکرات اقتصادی مادران و زنان در جامعه است. توسعه تجمل‌گرایی، آثار منفی بسیاری در ابعاد فردی و خانوادگی و اجتماعی و بر تمامی میدان‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... کشور دارد؛ اما مادر و زن می‌تواند نقش و جایگاه و وظیفه درست خود را به‌جا آورد تا خانواده و جامعه به این سمت میل نداشته باشد. نقش و جایگاه زنان در پیشرفت و پیشرفت جامعه، مستقیماً به اهداف پیشرفت اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و فرهنگی و ... بستگی دارد و موجب تغییر و دگرگونی در جوامع بشری می‌شود. یکی از مهم‌ترین شاخصه‌ها جهت سنجش درجه پیشرفت یافتگی یک کشور، مقدار اهمیت و اعتباری است که زنان و بانوان در آن کشور دارا می‌باشند. ضرورت کارآفرینی زنان و بانوان را باید با افزایش و توسعه فرصت‌های شغلی براساس خلاقیت متبحر که بار فرهنگی و ارزشی تربیتی آن قابل کنترل است، پاسخ مثبت داد و انجام داد.

۶- تقدیر و تشکر

سپاس و ستایش خدای سبحان را که توانایی و بضاعت انجام این پژوهش را به ما عنایت کرد تا از این گذر برای کشف حقیقت، گوشه‌ای از هستی بیکران را برملا سازیم و با یافته‌های نو خود را در برابر عظمت حق تعالی کوچکتر احساس کنیم و برای پرواز به سوی حقایق ناب‌تر گام‌های بلندتر برداریم.

۷- منابع

- ۱- آذری موفق، م. (۱۳۸۵). نقش زنان در فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی. *مجله نامه فرهنگ و ارتباطات*، ۴(۱)، ۲۶-۴۱.
- ۲- برقی، ح.، قنبری، ی.، حجاریان، ا.، و محمدی، م. (۱۳۹۰). بررسی توزیع فضایی فعالیت‌های پایه‌ای اشتغال زنان در بخش‌های اقتصادی کشور. *فصلنامه مطالعات اجتماعی-روانشناختی زنان*، ۹(۳)، ۱۹۳-۱۶۷.
- ۳- بهرامی، ن. (۱۳۹۹). بررسی نقش زنان در تحقق مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی. *فصلنامه تحلیل خبری سازمان بسیج جامعه زنان*
- ۴- بیدی، ح.، و بیدی، ز. (۱۳۹۵). جایگاه زن در اقتصاد مقاومتی. *دومین کنفرانس جامع و بین‌المللی اقتصاد مقاومتی*.
- ۵- خزعلی، ک.، و آیت‌اللهی، ز. بررسی نقش و ابعاد تأثیرگذاری زنان در اقتصاد مقاومتی. *شورای عالی انقلاب فرهنگی*. بازیابی شده در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۹ از بررسی نقش و ابعاد تأثیرگذاری زنان در اقتصاد مقاومتی/ <https://sccr.ir/News/11178/1>
- ۶- رجاییان، م.، و باقرپور، پ. (۱۳۹۴). بررسی دلایل موثر بر نرخ همکاری اقتصادی زنان با رویکرد پویایی‌شناسی سیستم. *فصلنامه مطالعات اجتماعی-روانشناختی زنان*، ۱۳(۲)، ۳۶-۷.

- ۷- زندی، ف.، دامن‌کشیده، م.، و مرادحاصل، ن. (۱۳۹۱). نقش و جایگاه رشد اقتصادی بر همکاری زنان در کشورهای منتخب آسیا. فصلنامه علمی-پژوهشی زن و فرهنگ، ۳(۱۱)، ۱۱۱-۱۲۵.
- ۸- علمی، ز.، و روستائی شلمانی، خ. (۱۳۹۳). اثر پیشرفت بر همکاری اقتصادی زنان کشورهای منا با استفاده از شیوه پانل پروبیت کسری. پژوهش‌های رشد و پیشرفت اقتصادی، ۴(۱۴)، ۱۱-۲۸.
- ۹- کریمی‌موقاری، ز.، نظیفی نایینی، م.، و عباسپور، س. (۱۳۹۲). دلایل اقتصادی موثر بر اشتغال زنان در ایران. فصلنامه مطالعات اجتماعی-روان‌شناختی زنان، ۱۱(۳)، ۵۳-۸۰.
- ۱۰- نظامی‌وند چگینی، ز.، و سرایی، ح. (۱۳۹۲). دلایل موثر بر همکاری زنان شهر تهران در نیروی کار. مجله برنامه‌ریزی رفاه و پیشرفت اجتماعی، ۱۵، ۱-۴۵.
- ۱۱- نوفرستی، م. (۱۳۹۱). ریشه واحد و همجمعی در اقتصاد سنجی. تهران: انتشارات درسا.
- ۱۲- واعظزاده، ر. (۱۳۹۵). بررسی نقش زنان در اقتصاد مقاومتی. کنفرانس بین‌المللی و آنلاین اقتصاد سبز.

The function of women in a resistance economy

Sakineh Ganjkhaneloo¹, Maryam Alizadeh^{*2}

1. Level 3 student, Department of Interpretation of Quranic Sciences, Zeinabieh Seminary, Alborz Province, Alborz, Iran

s.farhadi_ch@yahoo.com

2. PhD in Islamic Education and Lecturer, Department of Quran and Islamic Texts, Faculty of Islamic Education, University of Tehran, Tehran, Iran. (Corresponding Author).

p.w1990jan@gmail.com

Abstract:

The function of women in the resistance economy is one of the important and influential reasons in society, family, and particularly in the society's economy. Paying attention to the principles governing female personality, the origin, and source of the distinction between function in male and female resistance economics also cause biological, behavioral, economic, and legislative differences. In religious thought, although employment is considered a right for women, it is never imposed on them as an economic obligation. Creating attitudes of resistance economy can pave the way for a healthy and refreshing family and society, away from harm. In this article, documentary methods are used to deal with the consequence of economic actions in Islamic lifestyle researchers, achieving a resistant economy and transformation in the family. Which first defines women, family, society, and resistance economy, and then the undeniable effects of women, both positively and negatively, are considered. Finally, according to the findings, it attempts to realize the trend of changes in the future based on the emphasis on the resistance economy.

Keywords: Resistance Economy, Women, Family, Culture Building, Economic Growth

This Journal is an open access Journal Licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

(CC BY 4.0)